

INNSPILL TIL PARTIPROGRAM.

OSLO RØDE KORS - 2027-2031

Innhold

Oslo Røde Kors - tett på byen og menneskene	2
Familier i lavinntekt	4
Folkehelse – den delte byen	5
Ungdomskriminalitet	6
Ensomhet	7
Tilbakeføring av straffedømte	8
Inkludering i Oslo	9
Beredskap i Oslo	10
Retten til helsehjelp og et trygt sted å sove	12
Negativ sosial kontroll og æresmotivert vold	13
Styrking av frivilligheten	14
Aktiviteter og tilbud	15

Oslo Røde Kors
Hausmanns gate 23
0182 Oslo

E-post: kontakt.oslo@redcross.no

Forfattere: Oddveig Nygård og Thomas Wrigglesworth

Forsidefoto: Sebastian Langvik-Hansen/ Oslo Røde Kors

Oslo Røde Kors - tett på byen og menneskene

Oslo Røde Kors er en av Oslos viktigste humanitære aktører. I 160 år har vi vært til stede for mennesker som trenger støtte i hovedstaden. Med mer enn 30 aktiviteter og tilbud på 14 steder er vi til stede der behovene er størst.

Vi etablerer aktivitetene våre i bydeler preget av trangboddhet, lav inntekt og levekårsutfordringer.

Oslo Røde Kors jobber på tvers av store samfunnsutfordringer: beredskap og førstehjelp, støtte til barn og barnefamilier, forebygging og møteplasser for ungdom, integrering og norskopplæring, tsamt sosial inkludering for dem som faller utenfor.

Tilbudene våre er åpne og lavterskel, og gjennom blant annet Besøktjenesten, Familiesentrene, Norsktraining, Flyktningguide og Helsesenteret for papirløse migranter møter vi mennesker der de er.

Frivillige med kompetanse og nærhet

Det som gjør dette arbeidet mulig, er de frivillige. Over 3 000 mennesker gir av sin tid og sitt engasjement til Oslo Røde Kors. De møter deltakere på tvers av alder, bakgrunn og bosted, og bidrar til å bygge tillit, fellesskap og trygghet i byen.

Alle frivillige får grundig opplæring, blant annet i førstehjelp og psykososial førstehjelp, og er godt kvalifiserte til å møte mennesker i sårbare livssituasjoner – i hverdagen og når kriser oppstår.

Som beredskapsorganisasjon kan vi mobilisere raskt når noe skjer, og være til stede både i akutte situasjoner og når hverdagen skal bygges opp igjen. Ansatte i Oslo Røde Kors legger til rette for frivillig

OSLO RØDE KORS:

- Over 3000 frivillige
- Aktivitet på 14 ulike steder i Oslo
- 30 ulike aktiviteter i Oslo
- 115 ansatte som koordinerer frivillig innsats

innsats, sikrer kvalitet og sørger for at de frivillige har nødvendig støtte og rammer for å gjøre en trygg og god jobb.

Gjennom denne nærheten til mennesker får vi innsikt få andre har. Vi ser ikke bare enkeltskjebner, men mønstre og sammenhenger på tvers av bydeler, aldersgrupper og livssituasjoner. Vi merker tydelig de store levekårsforskjellene i Oslo: presset økonomi, økende ensomhet og mange som strever med psykiske plager.

Derfor deler vi vår kunnskap med byens politikere

Nærheten forplikter. Når vi ser hvordan levekårsutfordringer og ulikhet påvirker hverdagen til stadig flere, kan vi ikke holde innsikten for oss selv.

Vi deler fordi utfordringene krever full politisk oppmerksomhet og langsiktige løsninger – og fordi erfaringene fra byen slik den faktisk leves, må få plass i politikutformingen.

Familier i lavinntekt

Våre frivillige rapporterer om sterkere press i dyrtid og flere henvendelser om mat, klær og gratis ferie og fritidsaktiviteter. Gjennom arbeidet vårt møter vi familier som har fått dårligere økonomi det siste året, bekreftet av ansatte i NAV, barnevern og skolehelsetjeneste.

Familiesentrene svarer på et tydelig behov: tidlig hjelp, trygg veiledning og åpne, gratis møteplasser.

Bydelene er positive, men økonomiske rammevilkår og dyre lokaler skaper hindringer. Nå risikerer vi å måtte legge ned tilbud som

både politikk og forskning peker på som løsningen.

Det er bred politisk enighet om at barn skal kunne delta i fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes inntekt. Utfordringen er at løsningene som tilbys, ikke alltid når dem som trenger det mest.

Vi ser at kompliserte søknadsprosesser, språkbarrierer og stigma gjør at mange familier ikke benytter seg av tilbudene – lavterskel og nærhet treffer bedre.

VÅRE OPPFORDRINGER OM FAMILIER I LAVINNTÉKT

- Juster sosialstønadssatsene i takt med prisveksten, og dekk deltakelse i fritid, nødvendig utstyr og reiser.
- Tilby gratis fritid og møteplasser for alle barn og unge – særlig i levekårsutsatte områder, i samarbeid med frivilligheten og skolene.
- Bidra til stabile boforhold i gode nabolag – færre flyttinger og lengre kontrakter; styrk kommunale boligløsninger og ordninger som åpner vei inn i boligmarkedet.
- Finansier lavterskeltilbud og Familiesentre langsiktig etter Oslo Røde Kors-modellen – med flerårige tilskudd som dekker oppstart, lokaler og drift i hverdag og skoleferier.
- Sikre barns rett til fritid ved bruk av virkemidler som krever minst mulig papirarbeid for barna og familiene det gjelder.

Folkehelse - den delte byen

Gjennom arbeidet vårt ser vi tydelige geografiske og sosiale skiller. I flere østlige bydeler møter vi større helsebelastninger, økonomisk press og svakere sosial støtte.

Samtidig preges sentrumsnære strøk av trangboddhet og åpne rusmiljøer. Felles for dem som har det vanskeligst, er lav utdanning, svak økonomi og lite sosialt nettverk – og det gir seg utslag i dårligere helse og livskvalitet over tid.

Disse forskjellene kan ikke møtes med strukturelle endringer alene. Skal bydelsreformen bidra til mer likeverdige livsvilkår, må den kobles tettere til folkehelsestrategien og begynne med spørsmålet: hva er problemene, og hvor oppstår de?

Det innebærer lokale virkemidler, tidlig innsats og tjenester som er tilgjengelige, enkle og flerspråklige.

VÅRE OPPFORDRINGER OM FOLKEHELSE

- Følg opp folkehelsestrategien i takt med bydelsreformen, med klare mål, ansvar og måltall per bydel.
- Sikre lavterskel psykisk helsehjelp, med drop-in og oppsøkende team i områder med store levekårsutfordringer.
- Gjør frivilligheten til fast partner i folkehelsearbeidet, gjennom felles kartlegging, delte læringspunkter og faste møteplasser – vi når grupper kommunen ofte ikke når.
- Legg til rette for et mer inkluderende arbeidsliv for unge mellom 18 og 25 år, med jobb- og utdanningsstøtte, insentiver til lavterskeljobber, praksisplasser og tilrettelagte stillinger.

Ungdomskriminalitet

Ung kriminalitet er ofte et rop om hjelp. Overser vi årsakene, bommer vi med tiltakene. Vi ser samtidig mer alvorlige saker og at yngre gjerningspersoner under 18 år står for om lag én av ti vold- og trusselstaker i Oslo.

I arbeidet vårt ser vi at tidlig innsats, trygge voksne og helhetlig støtte på tvers av skole, hjem, rus og arbeid virker.

Åpne møteplasser som skaper tilhørighet, mestring og realistiske alternativer til «raske penger» demper rekruttering. Koordinerte oppfølgingsløp – der skole, helse, NAV og frivillighet jobber sammen – reduserer tilbakefall.

Ungdom i faresonen får også mye igjen for å møte frivillige - vanlige folk som er der for dem helt av egen fri vilje.

VÅRE OPPFORDRINGER OM UNGDOMSKRIMINALITET

- Styrk det samlede fritidsklubbtilbudet i kommunal og frivillig regi, med forutsigbare åpningstider, kvalifiserte voksne og medvirkning; gode møteplasser blir reelle konkurrenter til kriminelle miljøer – på gata og på nett.
- Prioriter tidlig forebygging og sørg for langsiktig finansiering til familiesentre etter Oslo Røde Kors-modellen, der familiene bygger lokale nettverk og opplever mestring gjennom enkel veiledning.
- Legg til rette for attraktive, ikke-stigmatiserende og langsiktige aktiviteter for 10–14 åringer, nær skole og hjem.
- Bruk kunnskapen fra Nettverk etter soning og Tilbakeføringscenteret: helhetlige, koordinerte løp med få trygge voksne som skaper bedre prosesser mellom skole, helse, NAV og frivilligheten.
- Lag alternativer til “raske penger” for unge 16–25 år, gjennom enkle arbeidsgiverinsentiver for lavterskel arbeidstrening og tilrettelagte jobber, kombinert med mentorstøtte og økonomiveiledning.

Ensomhet

Mange av menneskene vi møter har utfordringer knyttet til boforhold, psykiske plager og ensomhet. I en del tilfeller utgjør aktivitetene våre den eneste sosiale kontakten i hverdagen. Enkelte forteller at de alltid har levd uten nære relasjoner.

Våre frivillige i Besøktjenesten erfarer at stadig yngre mennesker sliter og ønsker seg en besøksvenn.

Bydelene melder om at stadig flere eldre aleneboende trenger sosial kontakt.

Ensomhet er ikke et problem som løses av det offentlige alene – det krever frivillige som møter mennesker der de er, og rammer som gjør det mulig.

VÅRE OPPFORDRINGER OM ENSOMHET

- Gjør det mer attraktivt for offentlige og private arbeidsgivere å vise samfunnsansvar gjennom ulike samarbeid med frivilligheten – for eksempel gjennom å la ansatte gjøre frivillig omsorgsarbeid i arbeidstiden.
- Øk støtten til Oslo Røde Kors sin Besøktjeneste - forutsigbar finansiering som gjør det mulig å koordinere frivillige og sikre en trygg og effektiv tjeneste for mennesker som lever med ensomhet.
- Sørg for at grunnleggende omsorgsoppgaver ikke overlates til frivillige – deres kjerneoppgave er å tilby meningsfull sosial kontakt.

Tilbakeføring av straffedømte

Straffedømte har ofte sammensatte utfordringer, og det tar tid og flere forsøk å komme seg ut av kriminalitet.

Det er bred politisk enighet om at kommunene må tilby samordnet hjelp – både under og etter soning.

Oslo kommune er en svært viktig samarbeidspartner for oss, men vi erfarer at samarbeidet blir for vilkårlig.

Vi ønsker å jobbe smartere med Oslo kommune om tilbakeføring av straffedømte og oppfølging av unge som strever med rus og kriminalitet.

Mer systematisk samarbeid vil gi større forutsigbarhet for aktørene – og særlig for målgruppen selv.

VÅRE OPPFORDRINGER OM TILBAKEFØRING AV STRAFFEDØMTE

- Inngå et mer systematisk samarbeid med Røde Kors og Kriminalomsorgen for å videreutvikle G26 Tilbakeføringsssenter som konsept - en pilot på tverrsektorielt samarbeid rettet mot en sårbar gruppe. En nasjonal foregangsmodell som også kan overføres til andre grupper med sammensatte behov.

Inkludering i Oslo

I aktiviteter som Flyktningguide, Norsktraining og Stella kvinnesenter møter vi mange flyktninger og innvandrere som strever med å få varig og relevant arbeid.

Noe av forklaringen ligger i manglende sosiale nettverk og svak norskkompetanse. De vi møter, forteller at det offentlige norskopplæringstilbudet ikke er tilstrekkelig for å bli trygg nok i hverdagen.

Tilstrømningen til vår gratis Norsktraining er så stor at vi må avvise deltakere hver uke. Mange strever også digitalt og trenger hjelp til å forstå og bruke offentlige tjenester – noe frivillige bruker mye tid på å veilede gjennom.

Vi ser et tydelig gap mellom hvilke rettigheter folk har og hva de faktisk får tilgang til. Terskelen er for høy, og det er kommunen som må senke den.

VÅRE OPPFORDRINGER OM INKLUDERING I OSLO

- Støtt Oslo Røde Kors sitt norsktrainingstilbud med friske midler, slik at vi kan rekruttere flere frivillige for å unngå at deltakere blir avvist i døren.
- Legg til rette for tidlig inkludering av innvandrere og flyktninger gjennom flere arenaer for norskpraksis, kompetanseheving, nettverksbygging og deltakelse i fritidsaktiviteter og lokalmiljø, i samarbeid med frivilligheten.
- Sikre at brukerne forstår sine rettigheter og hvordan de navigerer NAVs tjenester – prioriter klarspråk og ansikt-til-ansikt-veiledning i førstelinjen.

Beredskap i Oslo

I årene som kommer må Oslo være forberedt på å håndtere konsekvenser av klimakrise, konflikter og sammensatte trusler. Dataangrep mot kritisk infrastruktur, pandemi og bortfall av vann regnes som de mest sannsynlige scenarioene.

Totalberedskap - når krisen rammer, stiller Oslo Røde Kors

Oslo Røde Kors har beredskapsavtale med Oslo kommune og har stilt med opplærte frivillige i kriser som flyktningmottaket i 2016, pandemien og i første fase av Ukraina-krigen. Vi vet hva som kreves – og vi vet hvor raskt behovene kan endre seg.

Vi mener beredskap bygges i hverdagen - ikke først når krisen oppstår. Alle frivillige i Oslo Røde Kors kurses i førstehjelp og psykososial førstehjelp, og vi øver jevnlig på tvers av roller. Dette er vår beredskapskultur – kursede

frivillige, spredt over hele byen, er en konkret styrke for Oslo som fort kan mobiliseres.

Det er krevende å bygge opp og beholde beredskapsfrivillige over tid, og forventningene til frivillig beredskap har økt uten at rammene har fulgt med. Skal frivilligheten realisere sitt fulle potensial i totalberedskapen, må den tas med som en reell partner – ikke bare i krisen, men i planleggingen som kommer før.

VÅRE OPPFORDRINGER OM TOTALBEREDSKAP

- Utvikle en helhetlig frivillighetspolitikk som også inkluderer beredskapsområdet, og sikre at frivillige beredskapsorganisasjoner har ressurser til opplæring og nødvendig utstyr for å kunne bidra i krisesituasjoner.
- Legg til rette for at beredskapsfrivillige involveres i samvirkeøvelser og har verktøyene som trengs under søk- og redningsoppdrag og større kriser, slik at de frivillige kan være klare til rask respons når det trengs.
- Legg til rette for at arbeidsplasser, næringsliv og frivillige organisasjoner bygger en beredskapskultur – med kunnskap om førstehjelp, psykososial støtte og egenberedskap som en naturlig del av hverdagen.

Egenberedskap - starter hjemme, styrkes i fellesskap

Egenberedskap handler om mer enn utstyr – det handler om kunnskap, tillit og fellesskap i boligfellesskap og nærmiljøer.

I vår undersøkelse «Når egenberedskap blir et privilegium» (Oslo Røde Kors, 2025) kom det frem at kun 10 % av husstandene i Oslo har fullt beredskapslager hjemme, og at økonomi og plassmangel er de viktigste barrierene. Bare én av fem har en beredskapsvenn. Det betyr at store deler av byen ikke er rustet når noe skjer – og at de som har minst fra før, er mest sårbare.

Under koronapandemien nådde ikke kommunen godt nok ut til alle med livsviktig informasjon – språk var en barriere, og minoritetsorganisasjoner og trossamfunn måtte fylle gapet.

Vi ser det samme mønsteret i dag: desinformasjon og et fragmentert mediebilde skaper ulike virkelighetsoppfatninger som kan få alvorlige konsekvenser. Tillit mellom myndigheter og befolkning er ikke en selvfølge – den må bygges, også i rolige tider.

VÅRE OPPFORDRINGER OM EGENBEREDSKAP

- Bygg tillit og beredskapskompetanse i rolige tider – legg til rette for tett dialog og samarbeid mellom kommunen, frivillighet, minoritetsområder og trossamfunn for rask informasjonsflyt i kriser.
- Gjør bydelene bedre i stand til å jobbe oppsøkende i områder med levekårs- og språkutfordringer, og synliggjøre hva egenberedskap betyr i praksis.
- Sikre flerspråklig og målrettet krisekommunikasjon – med lokale ambassadører, enkle SMS-varslere og felles malverk utviklet sammen med frivilligheten.
- Senk praktiske barrierer: støtt egenberedskapskurs, felles lagring i borettslag og kommunale gårder, og utlån av utstyr for husstander med lite plass eller stram økonomi.

Retten til helsehjelp og et trygt sted å sove

I dag lever det papirløse migranter i Oslo som ikke får den helsehjelpen de har rett på, og som mangler et trygt sted å sove. Konsekvensene er alvorlige: mennesker sover ute, blir stadig sykere, og i noen tilfeller mister de livet.

Helsesenteret for papirløse migranter, drevet av Oslo Røde Kors og Kirkens Bymisjon, eksisterer fordi det ordinære helsevesenet ikke strekker til. Målet er at senteret skal bli overflødig – at papirløse migranter får tilgang til helsehjelp og nødvendige medisiner som en selvfølge.

Akuttovernattingene våre dekker et annet, like grunnleggende behov: et trygt sted å sove for EØS-migranter uten sosialt sikkerhetsnett. Begge tilbudene har gjentatte ganger vært truet av nedleggelse – ikke fordi behovet har forsvunnet, men fordi de offentlige rammene svikter.

Disse utfordringene er ikke midlertidige, og de løses ikke av frivilligheten alene. Oslo kommune må sikre stabile rammer – i samarbeid med staten – slik at ingen faller helt utenfor.

VÅRE OPPFORDRINGER

- Sikre at papirløse migranter får sine helserettigheter oppfylt av Oslo kommune, inkludert tilgang til primærhelsetjenester som allmennlege, psykisk helsehjelp, medisiner og nødvendig tannbehandling.
- Sikre, i samarbeid med regjeringen, stabile økonomiske rammer som gjør det mulig å gå fra dagens midlertidige løsninger til et fast offentlig tilbud – der alle som oppholder seg i Norge, har et trygt sted å sove.

Negativ sosial kontroll og æresmotivert vold

I arbeidet vårt møter vi mennesker som lever under sterk kontroll fra familie eller nærmiljø – og som ikke fritt kan bestemme over eget liv. Vi ser at det krever mot å si ifra. Mange kjenner ikke sine rettigheter, og terskelen for å søke hjelp er høy.

Skal innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold virke, må hjelpen komme tidlig og på tvers av tjenestene. Vi støtter retningen i handlingsplanen Fra frykt til frihet – men den forutsetter at kommunens førstelinje faktisk er rustet til å se, handle og samarbeide.

VÅRE OPPFORDRINGER

- Sikre helhetlig tilbud til utsatte for æresmotivert vold – kommunen må koordinere hjelp på tvers av barnevern, helse og politi, slik at ingen faller mellom tjenestene.
- Innfør obligatorisk opplæring om kjønnslemlestelse i kommunens førstelinje – helsesykepleiere, fastleger og barnehageansatte må vite hvordan de avdekker og håndterer dette.
- Styrk kompetansen om forebygging av negativ sosial kontroll og æresmotivert vold i skole, helsetjeneste og barnevern – gjennom felles veiledningsmateriell og regelmessige kurs.

Styrking av frivilligheten

Vi opplever at budsjettene strammes inn både nasjonalt og lokalt, og at tilskudd til frivilligheten reduseres eller står stille uten indeksregulering. Behovene går motsatt vei: flere av våre aktiviteter har ventelister, og pågangen blant målgruppene øker.

Dagens rammevilkår gjør det stadig vanskeligere å opprettholde og videreutvikle tilbudene.

Omsorgsoppgaver basert på frivillig innsats forutsetter investering i opplæring, kvalitet og god tilrettelegging fra ansatte.

Når krav til søknader, rapportering og revisjon er omfattende, bindes tid og ressurser som burde vært brukt i møte med mennesker.

Det er behov for enklere systemer, mer tillit og mer langsiktige rammer for det som fungerer.

Vi erfarer også at frivillighetspolitikken og kommunens dialog med organisasjonene ofte blir for lite treffsikker. Møteplasser og prosesser retter seg i stor grad mot kultur- og idrettsfeltet, og treffer i mindre grad humanitære organisasjoner og beredskapsorganisasjoner.

Som humanitær aktør kjenner vi oss derfor ofte ikke igjen i mange av problemstillingene som løftes, til tross for at vi møter noen av byens mest sammensatte utfordringer.

Skal frivilligheten bidra effektivt inn i fremtidens sosiale løsninger, trengs smartere samarbeid, tydeligere rolleforståelse og større rom for fleksibilitet og innovasjon.

VÅRE OPPFORDRINGER OM FRIVILLIGHETEN

- Test nye samarbeidsformer og partnerskapsavtaler mellom kommune, frivillighet og næringsliv.
- Forny frivillighetspolitikken: differensier mellom kultur/idrett og velferds- og beredskapsorganisasjoner, og sørg for at rammene treffer organisasjoner som møter byens mest sammensatte utfordringer.
- Gjennomgå og forbedre kommunal tilskuddspraksis i tett dialog med organisasjonene, slik at frivilligheten får bedre vilkår for bærekraftig drift, utvikling og innovasjon.
- Forenkle rapporterings- og revisjonskrav.
- Bevar frivillighetens egenart – frivillig innsats skal supplere, ikke erstatte, kommunale kjerneoppgaver.

AKTIVITETER OG TILBUD I OSLO RØDE KORS:

Beredskap:

Hjelpekorpsset
Blodgivergruppen
Distriktets beredskapsutvalg (DBU)
Ettersamtale
Kriseomsorg

Barn og familie:

Aktiviteter på krisesenter
Barnas Røde Kors (BARK)
Røde Kors familiesentre
Ferie for alle
Marte nettverkssenter for aleneforsørgere

Ungdom:

Digital leksehjelp
Fellesverket (møteplass, leksehjelp og aktiviteter)
Gatemegling
Kors på halsen
Mentorfamilie
Oslo Røde Kors ungdom
Røde Kors-telefonen om negativ sosial kontroll
Vennefamilie

Integrering og læring:

Flyktningguide
Leksehjelp for voksne
Norsktrening
Oslo Røde Kors Kompetanse
Stella Røde Kors kvinnesenter
Sosial inkludering

Akuttovernatting for bostedsløse:

Besøktjeneste
Helsesenter for papirløse migranter
Nettverk etter soning
Visitortjeneste (fengsel)
Vitnestøtte

Organisasjonsarbeid:

Distriktssamarbeid
Fellesopplæring for frivillige

